

Ablacija tumorjev. Nove možnosti uporabe, izzivi in strateško izvajanje. Zelena knjiga Mreže strokovnega znanja o raku (projekt JANE-2), visokotehnoloških medicinskih virih in mreže o fizikalnih metodah ablacije tumorjev

Gehl J, Pereira PL, Cantwell CP, Deschamps F, Kocijančič A, Schmidt N, Dežman R, Chlebopasevienė G, Roman A, Čemažar M, Serša G

Na področju onkologije je bil dosežen izjemen napredek z vključevanjem visokotehnoloških inovacij v ablacijo tumorjev. Zdravljenja z ablacijo tumorjev, kot so radiofrekvenčna ablacija (RFA), mikrovalovna ablacija (*angl. microwave ablation, MWA*), krioablacija (*angl. cryoablation, Cryo*), ireverzibilna elektroporacija (IRE) in elektrokemoterapija (ECT) so presegle konvencionalne meje in bolnikom ponujajo manj invazivne, visoko ciljno usmerjene terapevtske možnosti. Ker je ablacija tumorjev učinkovita pri različnih histologijah raka, jo vključujemo v zdravljenje raka na več ravneh. Pri izbranih bolnikih z majhnimi primarnimi ali sekundarnimi tumorji, npr. v jetrih, velja celo za kurativno. Poleg tega je osrednjega pomena pri zdravljenju oligometastatske bolezni ali oligoprogresije. Slednjič ablacijo pogosto uporabljamo za lajšanje bolnikovih težav, kadar tumorji povzročajo simptome, ki vplivajo na kakovost življenja. Znanje o ablacijskih terapijah in njihova vključitev v odločanje multidisciplinarnega tima omogoča učinkovito in bolj bolniku prilagojeno (personalizirano) zdravljenje. V pregledu združujemo nove nastajajoče aplikacije teh zdravljenj, s poudarkom na personalizaciji, ki jo spodbujajo umetna inteligenca, robotsko podprta natančnost in hibridni modeli, ki združujejo ablacijo s sistemskimi zdravljenji, imunoterapijo ali ciljno usmerjenimi zdravili. Obravnavamo tudi infrastrukturne, izobraževalne, regulativne in etične izzive, ki vplivajo na klinično sprejetje takšnih zdravljenj. Na koncu predstavljamo strateška priporočila za vključitev naprednih ablacijskih zdravljenj v zdravstvene sisteme ob hkratnem zagotavljanju enakosti, splošni dostopnosti in omogočanju zaupanja bolnikov.